

USTAWA

z dnia 26 stycznia 1984 r.

Prawo prasowe.

Rozdział 1

Przepisy ogólne.

Art. 1. Prasa korzysta zgodnie z Konstytucją Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej z wolności słowa i druku, realizuje prawo obywateli do informacji i oddziaływania na bieg spraw publicznych, umacnia konstytucyjny ustrój Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej, a w szczególności:

- 1) rozpowszechnia informacje oraz wyraża opinie, służąc rozwojowi socjalistycznych stosunków społecznych, gospodarki narodowej, nauki i kultury, współpracy międzynarodowej w duchu pokoju,
- 2) urzeczywistnia zasady jawności życia publicznego i kontroli społecznej oraz ujawnia i krytykuje negatywne zjawiska życia społecznego i gospodarczego, jak również prowadzi działalność organizatorską i interwencyjną,
- 3) umożliwia obywatelom uczestnictwo w konsultacjach społecznych i dyskusjach, a tym samym ich współudział w podejmowaniu decyzji dotyczących węzłowych problemów kraju i innych spraw publicznych.

Art. 2. Organy państwowe zgodnie z Konstytucją Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej stwarzają prasie warunki niezbędne do wykonywania jej funkcji i zadań, w tym również umożliwiające działalność redakcjom dzienników i czasopism zróżnicowanych pod względem postaw, zakresu tematycznego i prezentowanych postaw.

Art. 3. Pracownik poligrafii oraz kolportażu nie może ograniczać ani w jakikolwiek inny sposób utrudniać drukowania i nabywania przyjętych przez przedsiębiorstwo do druku i rozpowszechniania dzienników, czasopism lub innych publikacji prasowych z powodu ich linii programowej albo treści.

Art. 4. 1. Organy państwowe, przedsiębiorstwa państwowe i inne państwowe jednostki organizacyjne, a w zakresie działalności społeczno-gospodarczej również organizacje spółdzielcze i osoby prowadzące działalność gos-

podarczą na własny rachunek są obowiązane do udzielania prasie informacji o swojej działalności.

2. Odmowa udzielenia informacji może nastąpić jedynie ze względu na ochronę tajemnicy państwowej i służbowej oraz innej tajemnicy chronionej ustawą.

3. Na żądanie redaktora naczelnego odmowę doręcza się zainteresowanej redakcji w formie pisemnej, w terminie trzech dni; odmowa powinna zawierać oznaczenie organu, jednostki organizacyjnej lub osoby, od której pochodzi, datę jej udzielenia, redakcję, której dotyczy, oznaczenie informacji będącej jej przedmiotem oraz powody odmowy.

4. Odmowę, o której mowa w ust. 3, bądź niezachowanie wymogów określonych w tym przepisie można zaskarżyć do Naczelnego Sądu Administracyjnego w terminie miesiąca; w postępowaniu przed Sądem stosuje się odpowiednio przepisy Kodeksu postępowania administracyjnego o zaskarżaniu do sądu decyzji administracyjnych.

5. Przepisy ust. 1—4 stosuje się odpowiednio do związków zawodowych, organizacji samorządowych i innych organizacji społecznych w zakresie zleconych im zadań w sferze administracji państwowej oraz innej podobnej działalności publicznej.

6. Przepisy ust. 3 i 4 nie dotyczą organów władzy państwowej i wymiaru sprawiedliwości.

Art. 5. 1. Każdy obywatel, zgodnie z zasadą wolności słowa i prawem do krytyki, może udzielać informacji prasie.

2. Nikt nie może być narażony na uszczerbek lub zarzut z powodu udzielenia informacji prasie, jeżeli działał w granicach prawem dozwolonych.

Art. 6. 1. Prasa ma prawo do przedstawiania i krytyki wszelkich ujemnych zjawisk, w granicach określonych prawem i zasadami współżycia społecznego. Prasa korzystając z tego prawa dąży do prawdziwego przedstawiania omawianych zjawisk, kierując się interesami

społeczeństwa i państwa socjalistycznego, jak również przestrzegania i ochrony praw i obowiązków obywatelskich.

2. Organy państwowe, przedsiębiorstwa państwowe i inne państwowe jednostki organizacyjne oraz organizacje spółdzielcze są obowiązane do udzielenia odpowiedzi na przekazaną im krytykę prasową bez zbędnej zwłoki, nie później jednak niż w ciągu miesiąca.

3. Przepis ust. 2 stosuje się odpowiednio do związków zawodowych, organizacji samorządowych i innych organizacji społecznych w zakresie prowadzonej przez nie działalności publicznej.

4. Nie wolno utrudniać prasie zbierania materiałów krytycznych ani w inny sposób tłumić krytyki.

Art. 7. 1. Ustawa reguluje prasową działalność wydawniczą i dziennikarską.

2. W rozumieniu ustawy:

- 1) prasa oznacza publikacje periodyczne, które nie tworzą zamkniętej, jednorodnej całości, ukazujące się nie rzadziej niż raz do roku, opatrzone stałym tytułem albo nazwą, numerem bieżącym i datą, a w szczególności: dzienniki i czasopisma, serwisy agencyjne, stałe przekazy teleksowe biuletyny, programy radiowe i telewizyjne oraz kroniki filmowe; prasą są także wszelkie istniejące i powstające w wyniku postępu technicznego środki masowego przekazywania, w tym także rozgłoszenie oraz tele- i radiowęzły zakładowe, upowszechniające publikacje periodyczne za pomocą druku, wizji, fonii lub innej techniki rozpowszechniania; prasa obejmuje również zespoły ludzi i poszczególne osoby zajmujące się działalnością dziennikarską,
- 2) dziennikiem jest ogólnoinformacyjny druk periodyczny lub przekaz za pomocą dźwięku oraz dźwięku i obrazu, ukazujący się częściej niż raz w tygodniu,
- 3) czasopismem jest druk periodyczny ukazujący się nie częściej niż raz w tygodniu, a nie rzadziej niż raz w roku; przepis ten stosuje się odpowiednio do przekazu za pomocą dźwięku oraz dźwięku i obrazu innego niż określony w pkt 2,
- 4) materiałem prasowym jest każdy opublikowany lub przekazany do opublikowania w prasie tekst albo obraz o charakterze informacyjnym, publicystycznym, dokumentalnym lub innym, niezależnie od środków przekazu, rodzaju, formy, przeznaczenia czy autorstwa,
- 5) dziennikarzem jest osoba zajmująca się redagowaniem, tworzeniem lub przygotowaniem materiałów prasowych, pozostająca w stosunku pracy z redakcją albo zajmująca się taką działalnością na rzecz i z upoważnienia redakcji,
- 6) redaktorem jest dziennikarz decydujący lub współdecydujący o publikacji materiałów prasowych
- 7) redaktorem naczelnym jest osoba posiadająca uprawnienia do decydowania o całokształcie działalności redakcji,
- 8) redakcją jest jednostka organizująca proces przygotowywania (zbierania, oceniania i opracowywania) materiałów do publikacji w prasie.

Art. 8. 1. Wydawcą może być osoba prawna, fizyczna lub inna jednostka organizacyjna, choćby nie posiadała osobowości prawnej. W szczególności, wydawcą może być organ państwowy, przedsiębiorstwo państwowe, organizacja polityczna, związek zawodowy, organizacja spółdzielcza, samorządowa i inna organizacja społeczna oraz kościół i inny związek wyznaniowy.

2. Organizacja polityczna, związek zawodowy, przedsiębiorstwo państwowe, organizacja spółdzielcza, samorządowa i inna organizacja społeczna oraz kościół i inny związek wyznaniowy może realizować uprawnienia wydawnicze bezpośrednio lub za pośrednictwem wydawnictw własnych, jak również innych wydawnictw, działających jako nakładca.

Art. 9. Przepisów niniejszej ustawy nie stosuje się do:

- 1) Dziennika Ustaw Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej, Dziennika Urzędowego Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej „Monitor Polski” oraz innych urzędowych organów publikacyjnych,
- 2) Diariusza Sejmowego i własnych sprawozdań z działalności Sejmu i jego organów, a także wewnętrznych wydawnictw rad narodowych,
- 3) orzecznictwa sądów, komisji arbitrażowych oraz innych urzędowych publikacji o tym charakterze,
- 4) wydawnictw prasowych obcych przedstawicielstw dyplomatycznych, urzędów konsularnych i organizacji międzynarodowych, które na podstawie ustaw, umów i zwyczajów międzynarodowych korzystają z prawa prowadzenia działalności wydawniczej.

Rozdział 2

Prawa i obowiązki dziennikarzy.

Art. 10. 1. Zadaniem dziennikarza jest służba społeczeństwu i państwu. Dziennikarz ma obowiązek działania zgodnie z etyką zawodową i zasadami współzycia społecznego, w granicach określonych przepisami prawa.

2. Dziennikarz, w ramach stosunku pracy, ma obowiązek realizowania ustalonej w statucie lub regulaminie redakcji, w której jest zatrudniony, ogólnej linii programowej tej redakcji.

3. Działalność dziennikarza sprzeczna z ust. 2 stanowi naruszenie obowiązku pracowniczego.

Art. 11. 1. Dziennikarz jest uprawniony do uzyskiwania informacji w zakresie, o którym mowa w art. 4.

2. Informacji w imieniu jednostek organizacyjnych są obowiązani udzielać kierownicy tych jednostek, ich zastępcy, rzecznicy prasowi lub inne upoważnione osoby, w granicach obowiązków powierzonych im w tym zakresie.

3. Kierownicy jednostek organizacyjnych są obowiązani umożliwiać dziennikarzom nawiązanie kontaktu z pracownikami oraz swobodne zbieranie wśród nich informacji i opinii.

4. Rada Ministrów, w drodze rozporządzenia, określa tryb udostępniania prasie informacji oraz organizację i zadania w tym zakresie rzeczników prasowych w urzędach organów administracji państwowej.

Art. 12. 1. Dziennikarz jest obowiązany:

- 1) zachować szczególną staranność i rzetelność przy zbieraniu i wykorzystaniu materiałów prasowych, zwłaszcza sprawdzić zgodność z prawdą uzyskanych wiadomości lub podać ich źródło,
- 2) chronić dobra osobiste, a ponadto interesy działających w dobrej wierze informatorów i innych osób, które kierując się dobrem społecznym okazują mu zaufanie.

2. Dziennikarzowi nie wolno prowadzić ukrytej działalności reklamowej wiążącej się z uzyskaniem korzyści

majątkowej bądź osobistej od osoby lub jednostki organizacyjnej zainteresowanej reklamą.

Art. 13. 1. Nie wolno wypowiadać w prasie opinii co do rozstrzygnięcia w postępowaniu sądowym przed wydaniem orzeczenia w I instancji.

2. Nie wolno publikować w prasie danych osobowych i wizerunku osób, przeciwko którym toczy się postępowanie przygotowawcze lub sądowe, jak również danych osobowych i wizerunku świadków, pokrzywdzonych i poszkodowanych, chyba że osoby te wyrażą na to zgodę.

3. Ograniczenie, o którym mowa w ust. 2, nie narusza przepisów innych ustaw. Właściwy prokurator lub sąd może zezwolić, ze względu na ważny interes społeczny, na ujawnienie danych osobowych i wizerunku osób, przeciwko którym toczy się postępowanie przygotowawcze lub sądowe.

Art. 14. 1. Publikowanie lub rozpowszechnianie w inny sposób informacji utrwalaonych za pomocą zapisów fonicznych i wizualnych wymaga zgody osób udzielających informacji.

2. Dziennikarz nie może odmówić osobie udzielającej informacji autoryzacji dosłownie cytowanej wypowiedzi, o ile nie była ona uprzednio publikowana.

3. Osoba udzielająca informacji może z ważnych powodów społecznych lub osobistych zastrzec termin i zakres jej opublikowania.

4. Udzielenia informacji nie można uzależniać, z zastrzeżeniem wynikającym z ust. 2, od sposobu jej skomentowania lub uzgodnienia tekstu wypowiedzi dziennikarskiej.

5. Dziennikarz nie może opublikować informacji, jeżeli osoba udzielająca jej zastrzegła to ze względu na tajemnicę służbową lub zawodową.

6. Nie wolno bez zgody osoby zainteresowanej publikować informacji oraz danych dotyczących prywatnej sfery życia, chyba że wymaga tego obrona społecznie uzasadnionego interesu lub wiąże się to bezpośrednio z działalnością publiczną danej osoby.

Art. 15. 1. Autorowi materiału prasowego przysługuje prawo zachowania w tajemnicy swego nazwiska.

2. Dziennikarz ma obowiązek zachowania w tajemnicy:

1) danych umożliwiających identyfikację autora materiału prasowego, listu do redakcji lub innego materiału o tym charakterze, jak również innych osób udzielających informacji opublikowanych albo przekazanych do opublikowania, jeżeli osoby te zastrzegły nieujawnianie powyższych danych,

2) wszelkich informacji, których ujawnienie mogłoby naruszać chronione prawem interesy osób trzecich.

3. Obowiązek, o którym mowa w ust. 2, dotyczy również innych osób zatrudnionych w redakcjach, wydawnictwach prasowych i innych prasowych jednostkach organizacyjnych.

Art. 16. 1. Dziennikarz jest zwolniony od zachowania tajemnicy zawodowej, o której mowa w art. 15 ust. 2, w razie, gdy informacja, materiał prasowy, list do redakcji lub inny materiał o tym charakterze dotyczy przestępstwa określonego w art. 254 Kodeksu karnego albo autor lub osoba przekazująca taki materiał wyłącznie do

wiadomości dziennikarza wyrazi zgodę na ujawnienie jej nazwiska lub tego materiału.

2. Zwolnienie, o którym mowa w ust. 1, dotyczy również innych osób zatrudnionych w redakcjach, wydawnictwach prasowych i innych prasowych jednostkach organizacyjnych.

3. Redaktor naczelny powinien być w niezbędnych granicach poinformowany o sprawach związanych z tajemnicą zawodową dziennikarza; powierzona mu informację albo inny materiał może ujawnić jedynie w wypadkach określonych w ust. 1.

Rozdział 3

Rada Prasowa.

Art. 17. 1. Tworzy się Radę Prasową.

2. Rada Prasowa działa przy Prezesie Rady Ministrów.

3. Rada Prasowa ma charakter opiniodawczy i wnioskujący w sprawach wynikających z roli prasy w życiu społeczno-politycznym kraju, w szczególności w zakresie realizacji wolności słowa i druku, kierunków rozwoju prasy, wydawnictwa, poligrafii, kolportażu i rozpowszechniania, gospodarki papierem i innymi środkami utrwalającymi, badania stanu zaspokojenia potrzeb informacyjnych społeczeństwa, kształtowania i przestrzegania dziennikarskiej etyki zawodowej, warunków wykonywania zawodu, uzgadniania kierunków rozwoju badań prasoznawczych i szkolnictwa dla potrzeb prasy.

Art. 18. 1. Rada Prasowa składa się z 45—60 członków.

2. Prezes Rady Ministrów powołuje na okres 3 lat 1/3 członków Rady Prasowej spośród kandydatów zgłoszonych przez organizacje dziennikarskie oraz 1/3 spośród kandydatów zgłoszonych przez wydawców prasowych. Prezes Rady Ministrów powołuje ponadto 1/3 członków Rady Prasowej spośród przedstawicieli organów administracji państwowej, nauki i środowisk twórczych, organizacji politycznych i społecznych.

3. Rada Prasowa wybiera ze swego grona przewodniczącego, trzech jego zastępców oraz sekretarza Rady.

4. Prezes Rady Ministrów, w drodze rozporządzenia, określa szczegółowy zakres działania Rady Prasowej, tryb jej powoływania i działania oraz nadaje jej statut.

Rozdział 4

Organizacja działalności prasowej.

Art. 19. 1. Prowadzenie prasowej działalności wydawniczej lub nakładczej wymaga zezwolenia.

2. W celu uzyskania zezwolenia na prowadzenie działalności, o której mowa w ust. 1, organ założycielski wydawnictwa lub inny właściwy organ, a także osoba fizyczna składają pisemny wniosek do Głównego Urzędu Kontroli Publikacji i Widowisk.

3. Wniosek, o którym mowa w ust. 2, powinien zawierać nazwę i adres wydawcy, określać charakter i zakres zamierzonej działalności wydawniczej, jak również ich zgodność ze statutem wydawcy, jeżeli jest osobą prawną, a także wskazywać zamierzone sposoby zaopatrzenia w papier i możliwości wytwarzania za pomocą

druku lub innej techniki. Wniosek powinien zawierać niezbędne dane osobowe zarządzających tworzoną wydawnictwem, z określeniem zakresu odpowiedzialności każdej z tych osób.

4. Zarządzającym wydawnictwem prasowym może być osoba, która ma pełną zdolność do czynności prawnych i obywatelstwo polskie oraz nie jest pozbawiona praw publicznych; zarządzającym nie może być osoba skazana za przestępstwo przeciwko podstawowym interesom politycznym i gospodarczym Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej, za przestępstwo popełnione w celu osiągnięcia korzyści majątkowej lub z innych niskich pobudek; zarządzającym nie może być także osoba skazana za przestępstwo określone w niniejszej ustawie.

5. Prezes Głównego Urzędu Kontroli Publikacji i Widowisk, w uzgodnieniu z Ministrem Spraw Zagranicznych, może zwolnić zarządzającego wydawnictwem od wymogu posiadania obywatelstwa polskiego.

6. Wymagania, o których mowa w ust. 4, dotyczące organów założycielskich i osób zarządzających wydawnictwem mają odpowiednie zastosowanie w wypadkach, w których wydawcą ma być osoba fizyczna.

7. Osoba fizyczna ubiegająca się o zezwolenie na prasową działalność wydawniczą jest obowiązana ponadto przedstawić opinię właściwego wojewody, uzasadniającą potrzebę uruchomienia prywatnego przedsiębiorstwa wydawniczego.

8. Zezwolenie, o którym mowa w ust. 1, nie jest wymagane, jeżeli wydawca zamierza wydawać wyłącznie jeden tytuł.

Art. 20. 1. Na wydawanie dziennika lub czasopisma wydawca obowiązany jest uzyskać niezależnie od zezwolenia, o którym mowa w art. 19, odrębne zezwolenie Głównego Urzędu Kontroli Publikacji i Widowisk.

2. Wniosek o wydanie zezwolenia, o którym mowa w ust. 1, powinien zawierać następujące dane:

- 1) tytuł dziennika lub czasopisma oraz siedzibę i dokładny adres redakcji,
- 2) dane osobowe redaktora naczelnego,
- 3) określenie linii programowej dziennika lub czasopisma,
- 4) określenie podstawowego zakresu tematycznego dziennika lub czasopisma,
- 5) częstotliwość ukazywania się dziennika lub czasopisma; jego najwyższą objętość, format i najwyższy jednorazowy nakład oraz określenie zasięgu rozpowszechniania,
- 6) wydawcę, jego siedzibę i dokładny adres,
- 7) nazwę i adres zakładu poligraficznego, w którym dziennik lub czasopismo miałyby być wytwarzane, oraz określenie techniki ich wykonywania i źródło zaopatrzenia w papier.

3. Zezwolenie Głównego Urzędu Kontroli Publikacji i Widowisk powinno zawierać — niezależnie od wymagań określonych w Kodeksie postępowania administracyjnego — dane, o których mowa w ust. 2 pkt 1 oraz 4—6.

4. Zezwolenie na wydawanie publikacji o charakterze jednorazowym (jednodniówki i inne publikacje okolicznościowe) powinno określać objętość, format, nakład oraz sposób rozpowszechniania.

Art. 21 1. Zezwolenie na wydawanie dziennika lub czasopisma traci ważność:

- 1) po upływie okresu, na jaki zostało wydane,

- 2) w razie niewydawania dziennika lub czasopisma przez okres jednego roku od dnia wydania zezwolenia udzielonego na czas nie oznaczony lub przerwy w ich wydawaniu przez okres jednego roku,
- 3) w razie cofnięcia zezwolenia.

2. Zmiana danych objętych zezwoleniem, wymienionych w art. 20 ust. 2 pkt 1, 5 i 6, z wyjątkiem zmiany siedziby i adresu redakcji oraz wydawcy, wymaga uprzedniej zgody Głównego Urzędu Kontroli Publikacji i Widowisk. O zmianach dotyczących danych określonych w art. 20 ust. 2, które nie wymagają zgody Głównego Urzędu Kontroli Publikacji i Widowisk, należy powiadomić niezwłocznie.

Art. 22. 1. Główny Urząd Kontroli Publikacji i Widowisk odmówi wydania zezwoleń, o których mowa w art. 19 i 20, gdyby ich udzielenie stanowiło naruszenie ustaw albo prawa do ochrony nazwy istniejącego już tytułu prasowego.

2. Główny Urząd Kontroli Publikacji i Widowisk może odmówić wydania zezwolenia, o którym mowa w art. 20, jeżeli wnioskodawca, mimo wezwania Urzędu, nie wykaże społecznej potrzeby wydawania nowego dziennika lub czasopisma, a zwłaszcza w wypadku gdy linia programowa i zakres tematyczny tego dziennika lub czasopisma byłyby zbieżne z już wydawanymi.

3. Główny Urząd Kontroli Publikacji i Widowisk może odmówić wydania zezwolenia, o którym mowa w art. 20, jeżeli wnioskodawca nie wykazał źródeł zaopatrzenia w papier i możliwości druku lub wytwarzania inną techniką.

Art. 23. 1. Główny Urząd Kontroli Publikacji i Widowisk może cofnąć zezwolenia, o których mowa w art. 19 i 20, z powodu:

- 1) systematycznego lub rażącego naruszania w prasie przepisów niniejszej ustawy oraz innych ustaw,
- 2) przekraczania zakresu udzielonego zezwolenia,

a w wypadku zezwolenia na wydawanie dziennika lub czasopisma — także z powodu trwałej zmiany ich podstawowego zakresu tematycznego.

2. Cofnięcie zezwolenia poprzedza pisemne ostrzeżenie ze wskazaniem stwierdzonych uchybień oraz pouczeniem o możliwości zastosowania tej sankcji.

Art. 24. Przepisy dotyczące zezwoleń na prasową działalność wydawniczą nie mają zastosowania do działalności antenowej Komitetu do Spraw Radia i Telewizji „Polskie Radio i Telewizja” oraz do działalności Polskiej Agencji Prasowej i Polskiej Kroniki Filmowej, których działalność regulują odrębne przepisy.

Art. 25. 1. Redakcją kieruje redaktor naczelny.

2. Redaktora naczelnego oraz innych członków kierownictwa redakcji powołuje i odwołuje wydawca, organ założycielski wydawnictwa lub inny właściwy organ, zgodnie ze statutem lub właściwymi przepisami.

3. Redaktor naczelny odpowiada za treść przygotowanych przez redakcję materiałów prasowych oraz za sprawy organizacyjne i finansowe redakcji, w granicach określonych w statucie lub właściwych przepisach.

4. Przy redakcji działa kolegium redakcyjne, jeżeli statut redakcji lub właściwe przepisy tak stanowią.

5. Przy redakcji może działać rada redakcyjna i rada programowa (naukowa) jako organy opiniotwórczo-doradcze redaktora naczelnego.

Art. 26. 1. Organizację redakcji, jej linię programową, zakres działania oraz tryb powoływania i odwoływania organów określonych w art. 25, jak również udział przedstawicieli zespołu redakcyjnego w kolegium redakcyjnym oraz w innych organach opiniotwórczo-doradczych określa statut albo regulamin redakcji.

2. Statut albo regulamin redakcji nadaje wydawca, organ założycielski wydawnictwa lub inny właściwy organ, po konsultacji z działającymi w redakcji organizacjami dziennikarskimi, politycznymi, związkami zawodowymi i innymi organizacjami społecznymi.

Art. 27. 1. Na każdym egzemplarzu druków periodycznych, serwisów agencyjnych oraz innych podobnych druków prasowych należy w widocznym i zwyczajowo przyjętym miejscu podać:

- 1) nazwę i adres wydawcy lub innego właściwego organu,
- 2) adres redakcji oraz imię i nazwisko redaktora naczelnego,
- 3) miejsce i datę wydania,
- 4) nazwę zakładu wykonującego dany druk prasowy,
- 5) symbol udzielającego zgody na publikację, w wypadkach określonych w przepisach o kontroli publikacji i widowisk,
- 6) międzynarodowy znak informacyjny,
- 7) bieżącą numerację.

2. Przepis ust. 1 stosuje się odpowiednio do nagrań radiowych i telewizyjnych oraz kronik filmowych.

Art. 28. 1. W przedsiębiorstwach państwowych mogą funkcjonować rozgłośnie lub tele- i radiowęzły zakładowe, stanowiące wyłącznie mienie przedsiębiorstwa.

2. Przepis ust. 1 stosuje się odpowiednio do rozgłośni oraz tele- i radiowęzłów stanowiących mienie państwowych jednostek organizacyjnych nie będących przedsiębiorstwami państwowymi, jak również do funkcjonowania rozgłośni oraz tele- i radiowęzłów międzyzakładowych.

3. Rada Ministrów, w drodze rozporządzenia, określa szczegółowy status, jak również zasady działania rozgłośni oraz tele- i radiowęzłów, o których mowa w ust. 1 i 2.

Art. 29. 1. Na funkcjonowanie rozgłośni oraz tele- i radiowęzłów w jednostkach organizacyjnych innych niż określone w art. 28 jest wymagane zezwolenie Głównego Urzędu Kontroli Publikacji i Widowisk; do udzielenia, utraty ważności i cofnięcia zezwolenia stosuje się odpowiednio przepisy art. 19—23.

2. Przepisu ust. 1 nie stosuje się do urządzeń nagłaśniających zainstalowanych:

- 1) wewnątrz budynków kościołów, kaplic i przeznaczonych wyłącznie do tych celów domów modlitwy, jeżeli dźwięki wzmocnione przez te urządzenia nie zakłócają spokoju w sąsiednich budynkach,
- 2) na placach w obrębie tradycyjnych miejsc pielgrzymkowych na czas odbywania uroczystości religijnych.

Art. 30. 1. Na prowadzenie działalności poligraficznej oraz usługowej w zakresie małej poligrafii obejmującej wszelkiego rodzaju powielarnie i światłokopiarnie zezwolenia udziela Minister Kultury i Sztuki.

2. Urządzenia małej poligrafii pozostające w dyspozycji państwowych jednostek organizacyjnych podporządkowanych naczelnym lub centralnym organom państwowym podlegają rejestracji przez właściwy naczelnym lub centralny organ państwowy, a pozostające w dyspozycji spółdzielni pracy — przez Centralny Związek Spółdzielczości Pracy.

3. Urządzenia małej poligrafii nie objęte przepisem ust. 2 podlegają rejestracji przez terenowy organ administracji państwowej stopnia wojewódzkiego, niezależnie od tego, w czyjej dyspozycji pozostają.

4. Przepis ust. 3 stosuje się odpowiednio do zakładów wytwarzających pieczętki.

5. Główny Urząd Kontroli Publikacji i Widowisk jest uprawniony do kontroli przedsiębiorstw poligraficznych, zakładów i innych urządzeń, o których mowa w ust. 1—4, w granicach niezbędnych do kontroli publikacji.

6. Rada Ministrów, w drodze rozporządzenia, określa szczegółowe zasady udzielania zezwoleń, rejestracji i kontroli przedsiębiorstw poligraficznych oraz zakładów i urządzeń, o których mowa w ust. 1—4.

Rozdział 5

Sprostowania i odpowiedzi.

Art. 31. Na wniosek zainteresowanej osoby fizycznej, prawnej lub innej jednostki organizacyjnej redaktor naczelny redakcji właściwego dziennika lub czasopisma jest obowiązany opublikować bezpłatnie:

- 1) rzeczowe i odnoszące się do faktów sprostowanie wiadomości nieprawdziwej lub nieścisłej,
- 2) rzeczową odpowiedź na stwierdzenie zagrażające dobrom osobistym.

Art. 32. 1. Sprostowanie lub odpowiedź należy opublikować w:

- 1) dzienniku — w ciągu 7 dni od dnia otrzymania sprostowania lub odpowiedzi,
- 2) czasopiśmie — w najbliższym lub jednym z dwóch następujących po nim przygotowywanych do druku numerów,
- 3) innym niż dziennik przekazie za pomocą dźwięku oraz dźwięku i obrazu — w najbliższym analogicznym przekazie, nie później jednak niż w ciągu 14 dni od dnia otrzymania sprostowania lub odpowiedzi.

2. Sprostowanie lub odpowiedź dotyczące wiadomości lub stwierdzenia zamieszczonych w kronice filmowej należy opublikować, na koszt wydawcy kroniki filmowej, w ciągu miesiąca, w dzienniku o zasięgu ogólnokrajowym; informacja o tym powinna być podana w najbliższej kronice filmowej.

3. Sprostowanie lub odpowiedź należy dodatkowo opublikować w odpowiedzi im dzienniku, w ciągu miesiąca, na wniosek zainteresowanej osoby, na koszt wydawcy, gdy możliwy termin opublikowania sprostowania lub odpowiedzi przekracza 6 miesięcy.

4. Terminy, o których mowa w ust. 1—3, nie mają zastosowania, jeżeli strony na piśmie umówiły się inaczej.

5. Sprostowanie w drukach periodycznych powinno być opublikowane lub przynajmniej zasygnalizowane w tym samym dziale równorzędną czcionką oraz pod widocznym tytułem; w pozostałych publikacjach powinno być nadane w zbliżonym czasie i w analogicznym programie.

6. W tekście nadesłanego sprostowania lub odpowiedzi nie wolno bez zgody wnioskodawcy dokonać skrótów ani innych zmian, które by osłabiały jego znaczenie lub zniekształcały intencję autora sprostowania; tekst sprostowania nie może być komentowany w tym samym numerze lub audycji; nie odnosi się to do odpowiedzi; nie wyklucza to jednak prostej zapowiedzi, polemiki lub wyjaśnień.

7. Tekst sprostowania lub odpowiedzi nie może być dłuższy od dwukrotnej objętości fragmentu materiału prasowego, którego dotyczy; redaktor naczelny nie może wymagać, aby sprostowanie lub odpowiedź były krótsze niż pół strony znormalizowanego maszynopisu.

8. Ograniczenia, o których mowa w ust. 7, nie dotyczą sprostowania lub odpowiedzi pochodzących od naczelnych i centralnych organów państwowych, w tym pochodzących od naczelnych i centralnych organów administracji państwowej, jeżeli zostały nadesłane przez rzecznika prasowego rządu.

Art. 33. 1. Redaktor naczelny odmówi opublikowania sprostowania lub odpowiedzi, jeżeli:

- 1) nie odpowiadają wymaganiom określonym w art. 31,
- 2) zawierają treść karalną, a w szczególności wykraczają przeciwko konstytucyjnemu ustrojowi Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej, konstytucyjnym zasadom polityki zagranicznej Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej i jej sojuszom, naruszają tajemnicę państwową i służbową oraz inną tajemnicę chronioną ustawą, nosząc znamiona zniesławienia lub obrazy,
- 3) ich treść lub forma nie jest zgodna z zasadami współżycia społecznego,
- 4) podważają fakty stwierdzone prawomocnym orzeczeniem.

2. Redaktor naczelny może odmówić opublikowania sprostowania lub odpowiedzi, jeżeli:

- 1) sprostowanie lub odpowiedź nie dotyczy treści zawartych w materiale prasowym.
- 2) sprostowanie lub odpowiedź jest wystosowana przez osobę, której nie dotyczą fakty przytoczone w sprostowanym materiale, chyba że sprostowania lub odpowiedzi, po śmierci osoby bezpośrednio zainteresowanej, dokonuje osoba zainteresowana w związku ze stosunkiem służbowym, wspólną pracą lub działalnością albo w związku z więzami pokrewieństwa lub powinowactwa,
- 3) sprostowanie odnosi się do wiadomości poprzednio sprostowanej,
- 4) sprostowanie lub odpowiedź została nadesłana po upływie miesiąca od dnia opublikowania materiału prasowego, chyba że zainteresowana osoba nie mogła zapoznać się wcześniej z treścią publikacji, nie później jednak niż w ciągu 3 miesięcy od dnia opublikowania materiału prasowego,
- 5) sprostowanie lub odpowiedź nie jest zgodna z wymaganiami określonymi w art. 32 ust. 7 lub nie zo-

stała podpisana w sposób umożliwiający redakcji identyfikację autora.

3. Odmawiając opublikowania sprostowania lub odpowiedzi redaktor naczelny jest obowiązany przekazać niezwłocznie wnioskodawcy pisemne zawiadomienie o odmowie i jej przyczynach. Jeżeli odmowa nastąpiła z przyczyn wymienionych w ust. 1 oraz ust. 2 pkt 1—3, należy wskazać fragmenty, które nie nadają się do publikacji; do poprawionego w ten sposób sprostowania lub odpowiedzi termin określony w ust. 2 pkt 4 biegnie na nowo od dnia doręczenia zawiadomienia o odmowie i jej przyczynach. Redakcja nie może odmówić zamieszczenia sprostowania lub odpowiedzi, jeżeli zastosowano się do jej wskazań.

4. Jeżeli zasadne sprostowanie nadesłane przez osobę zainteresowaną nie może być opublikowane z przyczyn określonych w ust. 1 i 2, redaktor naczelny, za zgodą tej osoby, może zamieścić własne wyjaśnienie czyniące zadość funkcji sprostowania.

5. Sprostowanie lub odpowiedź mogą być podpisane pseudonimem, gdy podstawą sprostowania lub odpowiedzi jest zagrożenie dobra związanego z pseudonimem; nazwisko podaje się wtedy tylko do wiadomości redakcji.

Rozdział 6

Komunikaty i ogłoszenia.

Art. 34. 1. Redaktor naczelny jest obowiązany opublikować nieodpłatnie, w miejscu i w czasie właściwym ze względu na tematykę i charakter publikacji, komunikat urzędowy pochodzący od naczelnych i centralnych organów państwowych, w tym pochodzący od naczelnych i centralnych organów administracji państwowej, jeżeli został nadesłany przez rzecznika prasowego rządu ze wskazaniem, że publikacja jest obowiązkowa.

2. Obowiązek określony w ust. 1 dotyczy również wydanych na podstawie ustaw obwieszczeń, uchwał lub zarządzeń pochodzących od terenowych organów władzy i administracji państwowej stopnia wojewódzkiego, nadesłanych w formie zwieszonych komunikatów przez właściwego przewodniczącego wojewódzkiej rady narodowej lub wojewodę w celu ogłoszenia w dzienniku lub odpowiednim czasopiśmie na terenie jego działania.

3. Komunikaty, o których mowa w ust. 1 i 2, należy opublikować w uzgodnionym terminie, bez dokonywania zmian, zamieszczania uwag i zaprzeczeń, a w razie braku uzgodnienia terminu — w najbliższym przygotowywanym wydaniu.

Art. 35. 1. Redaktor naczelny dziennika jest obowiązany opublikować odpłatnie we wskazanym lub uzgodnionym terminie:

- 1) prawomocny wyrok sądu lub inne orzeczenie zawierające klauzulę o opublikowaniu,
- 2) ogłoszenie sądu lub innego organu państwowego.

2. Redaktor naczelny dziennika jest obowiązany opublikować nieodpłatnie, we wskazanym lub uzgodnionym terminie, list gończy.

Art. 36. 1. Prasa może zamieszczać odpłatne ogłoszenia i reklamy.

2. Ogłoszenia i reklamy nie mogą być sprzeczne z prawem lub zasadami współżycia społecznego.

3. Ogłoszenia i reklamy muszą być oznaczone w sposób nie budzący wątpliwości, iż nie stanowią one materiału redakcyjnego.

4. Wydawca i redaktor mają prawo odmówić zamieszczenia ogłoszenia i reklamy, jeżeli ich treść lub forma jest sprzeczna z linią programową bądź charakterem publikacji.

Rozdział 7

Odpowiedzialność prawna.

Art. 37. Do odpowiedzialności za naruszenie prawa spowodowane opublikowaniem materiału prasowego stosuje się zasady ogólne, chyba że ustawa stanowi inaczej.

Art. 38. 1. Odpowiedzialność cywilną za naruszenie prawa spowodowane opublikowaniem materiału prasowego ponoszą autor, redaktor lub inna osoba, którzy spowodowali opublikowanie tego materiału; nie wyłącza to odpowiedzialności wydawcy. W zakresie odpowiedzialności majątkowej odpowiedzialność tych osób jest solidarna.

2. Przepis ust. 1 stosuje się odpowiednio do odpowiedzialności cywilnej za naruszenie prawa spowodowane ujawnieniem materiału prasowego przed jego publikacją.

Art. 39. 1. Osoba zainteresowana może dochodzić roszczenia o opublikowanie sprostowania lub odpowiedzi, jeżeli redaktor naczelny odmówił opublikowania sprostowania lub odpowiedzi albo są one niewystarczające bądź nie ukazały się w terminie określonym w art. 32 ust. 1—4.

2. Roszczeń, o których mowa w ust. 1, nie można dochodzić po upływie roku od dnia opublikowania materiału prasowego.

Art. 40. W razie umyślnego naruszenia dóbr osobistych osoby fizycznej przez publikację materiałów prasowych, a w szczególności w wypadku naruszenia przepisu art. 14 ust. 6 sąd może przyznać poszkodowanemu odpowiednią sumę pieniężną tytułem zadośćuczynienia za doznaną krzywdę.

Art. 41. Publikowanie zgodnych z prawdą i rzetelnych sprawozdań z jawnych posiedzeń Sejmu i rad narodowych oraz ich organów, a także publikowanie rzetelnych, zgodnych z zasadami współżycia społecznego ujemnych ocen dzieł naukowych lub artystycznych albo innej działalności twórczej, zawodowej lub publicznej służy realizacji zadań określonych w art. 1 i pozostałe pod ochroną prawa; przepis ten stosuje się odpowiednio do satyry i karykatury.

Art. 42. 1. Redaktor nie ponosi odpowiedzialności za treść publikacji nadesłanych przez Polską Agencję Prasową oraz za treść komunikatów urzędowych, o których mowa w art. 34, jak również za treść orzeczeń i ogłoszeń, o których mowa w art. 35.

2. Wydawca i redaktor nie ponosi odpowiedzialności za treść ogłoszeń i reklam opublikowanych zgodnie z art. 36.

Art. 43. Kto używa przemocy lub groźby bezprawnej w celu zmuszenia dziennikarza do opublikowania lub zaniechania opublikowania materiału prasowego albo do podjęcia lub zaniechania interwencji prasowej

— podlega karze pozbawienia wolności do lat 3.

Art. 44. 1. Kto utrudnia lub tłumi krytykę prasową

— podlega karze ograniczenia wolności albo grzywny.

2. Tej samej karze podlega, kto nadużywając swego stanowiska lub funkcji działa na szkodę innej osoby z powodu krytyki prasowej, opublikowanej w społecznie uzasadnionym interesie.

Art. 45. Kto bez wymaganego zezwolenia wydaje albo rozpowszechnia dziennik, czasopismo lub inną publikację prasową

— podlega karze pozbawienia wolności do roku, ograniczenia wolności albo grzywny.

Art. 46. 1. Kto wbrew obowiązkowi wynikającemu z ustawy uchyla się od opublikowania sprostowania lub odpowiedzi, o których mowa w art. 31, albo publikuje takie sprostowanie lub odpowiedź wbrew warunkom określonym w ustawie

— podlega karze grzywny.

2. Jeżeli pokrzywdzonym jest osoba fizyczna, ściganie odbywa się z oskarżenia prywatnego.

Art. 47. Kto wbrew obowiązkowi wynikającemu z art. 34 i 35 uchyla się od opublikowania komunikatu urzędowego, ogłoszenia sądu lub innego organu państwowego, jak również listu gończego

— podlega karze grzywny.

Art. 48. Kto wbrew obowiązkowi wynikającemu z ustawy uchyla się od rejestracji urządzeń drukarskich lub powielających

— podlega karze grzywny.

Art. 49. Kto narusza przepisy art. 3, 11 ust. 2, art. 14, 15 ust. 2 i art. 27

— podlega karze grzywny.

Rozdział 8

Postępowanie w sprawach prasowych.

Art. 50. Postępowanie w sprawach wynikających z niniejszej ustawy prowadzi się na zasadach określonych w odrębnych przepisach, chyba że ustawa stanowi inaczej.

Art. 51. Decyzje administracyjne w sprawach prasowych mogą być zaskarżone do Naczelnego Sądu Administracyjnego.

Art. 52. Roszczenia o opublikowanie sprostowania lub odpowiedzi, o których mowa w art. 39, podlegają rozpoznaniu przez sąd.

Art. 53. 1. Sprawy o przestępstwa określone w art. 43 i 44 podlegają rozpoznaniu przez sąd wojewódzki, a określone w art. 45—49 oraz o przestępstwa popełnione w prasie — przez sąd rejonowy.

2. Minister Sprawiedliwości, w drodze rozporządzenia, może wyznaczyć sądy rejonowe właściwe do rozpo-

znawania spraw o przestępstwa, o których mowa w art. 45—49, oraz o przestępstwa popełnione w prasie — na obszarze właściwości danego sądu wojewódzkiego.

Art. 54. W razie odmowy wszczęcia postępowania karnego przeciwko dziennikarzowi o przestępstwo określone w ustawie oraz o przestępstwo popełnione w prasie lub inny czyn związany z wykonywaniem zawodu dziennikarskiego albo umorzenia takiego postępowania, sąd lub prokurator może przekazać sprawę do rozpoznania jedynie właściwemu sądowi dziennikarskiemu.

Rozdział 9

Zmiany w przepisach obowiązujących oraz przepisy przejściowe i końcowe.

Art. 55. W ustawie z dnia 8 czerwca 1972 r. o wykonywaniu i organizacji rzemiosła (Dz. U. z 1983 r. Nr 7, poz. 40) w rozdziale 1 po art. 3 dodaje się art. 3' w brzmieniu:

„Art. 3'. Sprawy wydawania zezwoleń na wykonywanie rzemiosła w zakresie małej poligrafii dla celów handlowych i reklamowych oraz rejestrowania i kontroli zakładów usługowych i znajdujących się w nich urzędzeń określają przepisy Prawa prasowego; w pozostałym zakresie do działalności tych zakładów stosuje się przepisy niniejszej ustawy.”

Art. 56. W ustawie z dnia 18 lipca 1974 r. o wykonywaniu handlu oraz niektórych innych rodzajów działalności przez jednostki gospodarki nie uspołecznionej (Dz. U. z 1983 r. Nr 43, poz. 193) wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 3:

a) w ust. 4 wyrazy „sztuki, przedsiębiorstw fonografii i poligrafii” zastępuje się wyrazami „sztuki i przedsiębiorstw fonografii”;

b) dodaje się ust. 6 w brzmieniu:

„6. Sprawy wydawania uprawnień do prowadzenia działalności w zakresie poligrafii oraz rejestrowania i kontroli przedsiębiorstw i urzędzeń poligraficznych określają przepisy Prawa prasowego; w pozostałym zakresie do działalności tych przedsiębiorstw stosuje się przepisy niniejszej ustawy.”

2) w art. 4 w ust. 1 w pkt 3 wyrazy „i poligrafii” skreśla się.

Art. 57. W ustawie z dnia 31 lipca 1981 r. o kontroli publikacji i widowisk (Dz. U. Nr 20, poz. 99 i z 1983 r. Nr 44, poz. 204) wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 2 skreśla się pkt 7;

2) w art. 3 dodaje się ust. 3 i 4 w brzmieniu:

„3. Do właściwości Głównego Urzędu należą także sprawy udzielania i cofania zezwoleń na prowadzenie prasowej działalności wydawniczej lub nakładczej oraz na wydawanie dzienników i czasopism w zakresie i na zasadach określonych w Prawie prasowym.

4. W sprawach, o których mowa w ust. 3, Główny Urząd współdziała z Narodową Radą Kultury, Radą Prasową, Polską Akademią Nauk, właściwymi ministrami, kierownikami urzędów centralnych, z centralnymi organami organizacji politycznych, związków zawodowych, organizacji

spółdzielczych, samorządowych i innych organizacji społecznych oraz kościołów i innych związków wyznaniowych.”;

3) w art. 20 ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„1. Sprawy zastrzeżone w przepisach szczególnych do właściwości Głównego Urzędu Kontroli Publikacji i Widowisk i jego organów terenowych przechodzą odpowiednio do właściwości Głównego Urzędu oraz okręgowych urzędów.”;

4) w art. 23 końcowe wyrazy „z wyjątkiem przepisów dotyczących udzielania zezwoleń na wydawanie czasopism, jak również rejestracji i kontroli zakładów poligraficznych, zakładów wytwarzających pieczętki, zakładów wytwarzających publikacje i ilustracje sposobem światłoczułym oraz aparatów do powielania” skreśla się.

Art. 58. 1. Postępowanie w sprawach wynikających z niniejszej ustawy, z zastrzeżeniem ust. 2, wszczęte przed dniem wejścia w życie ustawy i do tego czasu nie zakończone, toczy się do zakończenia w danej instancji według przepisów dotychczasowych.

2. Sprawy dotyczące wydawania zezwoleń na prowadzenie działalności usługowej w zakresie małej poligrafii, w których postępowanie wszczęte przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy nie zostało do tego czasu zakończone, podlegają przekazaniu do dalszego postępowania organowi właściwemu w myśl tej ustawy; postępowanie toczy się z uwzględnieniem jej przepisów.

3. Przepisy ustawy dotyczące zaskarżania do Naczelnego Sądu Administracyjnego decyzji w sprawach wynikających z niniejszej ustawy stosuje się do decyzji wydanych w sprawach, w których postępowanie zostało wszczęte po dniu wejścia w życie niniejszej ustawy.

Art. 59. 1. Działający w dniu wejścia w życie ustawy wydawcy dzienników i czasopism zachowują dotychczasowe uprawnienia, jeżeli w terminie 6 miesięcy od dnia jej wejścia w życie oświadczą w Głównym Urzędzie Kontroli Publikacji i Widowisk gotowość prowadzenia tej działalności oraz wskażą dane określone w art. 19 ust. 3.

2. Przepis ust. 1 stosuje się odpowiednio do zezwoleń na wydawanie określonego dziennika lub czasopisma, z tym że wskazanie dotyczy danych określonych w art. 20 ust. 2.

3. Wydane do dnia wejścia w życie ustawy zezwolenia na prowadzenie działalności poligraficznej oraz usługowej w zakresie małej poligrafii zachowują ważność, jeżeli w terminie 6 miesięcy od dnia jej wejścia w życie osoby prowadzące taką działalność oświadczą Ministrowi Kultury i Sztuki gotowość prowadzenia tej działalności oraz wskażą dane określone w przepisach wydanych na podstawie art. 30 ust. 6.

Art. 60. Z dniem wejścia w życie ustawy tracą moc wszelkie przepisy dotyczące przedmiotów w niej unormowanych, a w szczególności traci moc dekret Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 21 listopada 1938 r. — Prawo prasowe (Dz. U. Nr 89, poz. 608).

Art. 61. Ustawa wchodzi w życie z dniem 1 lipca 1984 r.

Przewodniczący Rady Państwa: *H. Jabłoński*
Sekretarz Rady Państwa: *J. Szymanek*